

Van oude mensen en de dingen die niet voorbijgaan...

Over ouderen, hun psychisch lijden, hun spiritualiteit als krachtbron. Jouw mogelijkheden hen te ondersteunen, én hun betekenis voor jou.

Symposiummiddag voor gemeentepredikanten, kerkelijk werkers, parochiepastores, geestelijk verzorgers.
Professionals uit de zorg zijn welkom!

Datum: Donderdag 23 april 2020

Tijdstip: 13.00 tot 17.00 uur, met lunch vanaf 12.00 uur!

Locatie: Theaterzaal Emergis
Oostmolenweg 101, 4481 PM Kloetinge

Let op! In verband met interactieve programmaonderdelen vragen wij je om je smartphone, indien mogelijk, mee te nemen.

Van oude mensen en de dingen die niet voorbijgaan...

Zingeving is de corebusiness van geestelijk verzorgers, predikanten en andere pastorale professionals. We komen ouderen tegen als lid van onze gemeente of parochie, of cliënten van een zorginstelling. Een aantal van hen hebben psychische klachten, die niet zomaar voorbijgaan. Dat beïnvloedt hun zingeving.

De plaats waar hulpverlening in verband met die klachten plaatsvindt, verplaatst zich in toenemende van kliniek naar de eigen woonomgeving. Daar zullen we deze ouderen en gezondheidszorg professionals in toenemende mate tegenkomen. Dat heet eerstelijns zorg. Dat is voor ons een goede reden om jullie op dit moment uit te nodigen om over onderlinge ervaringen en vragen uit te wisselen.

Wat zijn onze mogelijkheden deze ouderen te ondersteunen? En wat betekenen zij, en het contact met hen, voor ons? Die laatste vraag omdat we ervoor willen waken ouderen, hun gezondheid en zingeving alleen maar te problematiseren.

Aan het eind van de middag stellen we elkaar de vraag: waar zie jij mogelijkheden en waar ligt jouw kracht, en de onze. Én we verkennen waar we elkaar in de toekomst mee van dienst kunnen zijn.

Deze middag is geslaagd als je mogelijkheden en grenzen ziet waar het gaat om de omgang met ouderen die psychische klachten hebben. Én dat zowel handelingsverlegenheid als handelingsovermoed plaatsmaken voor een mogelijk vruchtbaar contact.

Ouderen, hun ziektebeelden, hun pastores

Religie en ouderenpsychiatrie - hoe diep gaan de symptomen, en hoe is het herkendend vermogen van pastores?

Juist bij ouderen kan de religieuze achtergrond meewegen in hoe een psychiatrische stoornis zich manifesteert. Soms gaat het om angstaanjagende belevissen, soms echter ook om belevingen die hoe onwillekeurig ook toch insparie lijken te geven. Hoe gaan pastores daar mee om?

Annemarie Noort is psychiater voor volwassenen en ouderen. Ze is promovenda aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, bij prof. Aartjan Beekman. Prof. Arjan Braam*, bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Humanistiek is haar tweede promotor. Ze heeft in het kader van haar promotie onderzoek gedaan naar religieuze wanen en hallucinaties bij 155 psychotische ouderen. Én heeft onderzoek gedaan onder pastores naar de kennis op het grensvlak van psychiatrie en religieuze ervaringen. Beide in de regio Gorinchem en Dordrecht (en pastores in Noord-Brabant en Zeeland). Haar bevindingen zijn de bron voor deze presentatie. Annemarie werkt als psychiater in de verslavingszorg, onder andere voor patiënten met een justitiële titel, bij Novadic-Kentron (Brabant) en heeft een eigen praktijk in Utrecht. Ze is lid van de Oudkatholieke Kerk van Nederland, en acoliet in de kathedrale kerk van Utrecht.

Annemarie Noort

Wat heeft het nog voor zin? Ouderen en de illusie van autonomie

Ouderen en anderen die op zorg zijn aangewezen hebben iets profetisch. Alleen al door er te zijn, zijn ze een levende kritiek op de illusie van autonomie. Ze herinneren ons eraan dat een zinvol leven vooral een kwestie van ontvangen is. Ouderen zélf lijden vaak meer aan die norm van autonomie dan hun ouderdom. Door hun afhankelijk kunnen ze zeggen: 'Wat heeft het nog voor zin?'. Deze lezing wil de blik verruimen naar een visie waarin afhankelijkheid niet alleen als een last, maar vooral ook als een gave wordt gezien.

Jean-Jacques Suurmon PhD (1950) is emeritus-predikant, supervisor, coach/geestelijk begeleider en publicist. Tien jaar lang werkte hij in een praktijk voor psychotherapie. Hij schreef *Meer geluk dan grijsheid, spiritualiteit van de ouderdom* (Meinema 2015, 7e druk).

Hij is getrouwd met Marianne Vonkeman, met wie hij twee dochters heeft. Zijn website is: www.jean-jacquessuurmond.nl.

**Jean-Jacques
Suurmond**

Gerco Blok is bestuurder van Emergis. Hij is opgeleid als psychiater bij Meerkanten GGZ en het Pieter Baan Centrum. Vanaf 2009 is hij als psychiater werkzaam geweest bij Emergis op verschillende afdelingen en sinds oktober 2011 ook als geneesheer-directeur. Daarnaast is hij sinds 2016 lid-beroepsgenoot van het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg.

Riet is geboren en opgegroeid in Amsterdam. Ze is opgeleid in de Biologie. Dat vak heeft ze jarenlang uitgeoefend op een middelbare school, tot ze wegens psychische problemen uitviel. Sinds die tijd heeft ze een aantal opnames achter de rug. De laatste jaren woont ze met plezier op zichzelf, ondersteunend door ambulante begeleiding. Riet is getrouwd geweest en heeft drie kinderen en vier kleinkinderen. In de vorm van een interview deelt Riet met ons haar ervaring in de psychiatrie en met levensvragen.

Wim van Goch volgde eerst een lerarenopleiding geschiedenis en godsdienst. Toch won de godsdienst het en ging hij het pastoraat in. Hij werkte als geestelijk verzorger in twee ziekenhuizen in Breda en kwam daarna naar Zeeland. De klinisch pastorale vorming bracht hem op het spoor van narrativiteit. Je kunt hem ook vragen als supervisor. Werkte in de gevangenis, organiseerde met anderen symposia over de psychiatrie, religie, presentie. Ambulant is hij actief op Walcheren. 'Opklaring, troost en uitdaging', noemt hij als kernwoorden.

Voor **Harm van Eerden** ging werken in de GGZ in Zeeland was hij tien jaar PKN-predikant in achtereenvolgens Noordeloos en Rotterdam. Hij heeft de opleiding Klinisch Pastorale Vorming (KPV) gevolgd en is opgeleid in de Contextuele Therapie. Bij Emergis is hij allround geestelijk verzorger. Ambulant is hij zowel in de Bevelanden als op Schouwen-Duiveland/Tholen inzetbaar. Behalve in de ggz is hij ook werkzaam in het hospice het Clarahofje. Geestelijke verzorging in de psychiatrie omschrijft hij als: de kunst van het uithouden.

Van oude mensen en de dingen die niet voorbijgaan...

Wie zich niet digitaal kan aanmelden, kan het telefonisch doen. Bij voorkeur op maandag- of donderdagochtend bij Ineke de Dreu-Goense, via het telefoonnummer 0113 26 72 42. Graag aanmelden **vóór vrijdag 6 april**.

Programma

12.00 uur	Ontvangst en lunch
13.00 uur	Opening door middagvoorzitter Wim van Goch
13.15 uur	Welkom door Gerco Blok (bestuurder Emergis)
13.30 uur	'Ouderen, hun ziektebeelden, hun pastores' * door drs. Annemarie Noort, psychiater en onderzoeker
14.30 uur	Interview: Harm van Eerden in gesprek met Riet
15.00 uur	Pauze
15.30 uur	'Wat heeft het nog voor zin? Ouderen en de illusie van autonomie' door ds. Jean-Jacques Suurmond, geestelijk begeleider, publicist
16.30 uur	Stellingen en plenair gesprek met Wim van Goch
16.50 uur	Afsluiting

*In een vorig bericht werd prof. Braam genoemd als spreker. In goed overleg en n.a.v. haar onderzoek, neemt mw. Noort het over.

Accreditatie bij SKGV wordt aangevraagd.

PKN: 4 SBU-punten

**Meld je
hier aan!**